

Provinciale Staten van Zeeland
T.a.v. de voorzitter

Onderwerp
Rapportage commissie
van Aartsen m.b.t. VTH
stelsel

Zaaknummer
33862

Behandeld door

Verzonden

Middelburg, 8 juni 2021

Geachte voorzitter,

Op 9 maart hebben wij u geïnformeerd over het verschijnen van het rapport “Om de leefomgeving” van de Commissie Van Aartsen. Dit rapport doet verslag van het onderzoek naar het landelijke stelsel van vergunningverlening, toezicht en handhaving. Provinciale Staten hebben daarop verzocht dit rapport uitgebreider te bespreken. Met deze brief komen we hier aan tegemoet en gaan wij nader in op het rapport en de aanbevelingen van de Commissie Van Aartsen.

Hieronder herhalen wij eerst de aanleiding van de staatssecretaris voor het laten doen van dit onderzoek, de vraag van de staatssecretaris aan de commissie en het oordeel van de commissies over het VTH stelsel. Daarna geven wij per aanbevolen maatregel de stand van zaken in Zeeland weer, onze reflectie daarop. Tevens geven wij een doorkijk naar wat we in Zeeland op kunnen pakken en wat aan het nieuwe kabinet is. Goed om te weten is dat onze reflectie tot stand is gekomen binnen het IPO in samenspraak met onze collega provincies, maar dat we ons eigen beeld weergeven van de stand van zaken in Zeeland.

Aanleiding en vraag van de staatssecretaris

De staatssecretaris heeft de commissie van Aartsen ingesteld omdat ze ziet dat er nog veel te doen is in het milieu domein. Ze denkt daarbij aan de omslag van schade achteraf herstellen naar het voorkómen van milieuschade, en aan de circulaire economie en de energietransitie die nieuwe risico's voor een gezonde en veilige leefomgeving kunnen opleveren¹.

De staatssecretaris heeft de commissie gevraagd welke mogelijkheden er zijn om het VTH stelsel, en daarmee milieuhandhaving, -toezicht en vergunningverlening, te versterken. Een belangrijk onderdeel daarvan was de onafhankelijkheid en deskundigheid van toezichthouders en in het bijzonder de omgevingsdiensten. Verder vroeg de staatssecretaris of de huidige verdeling van rollen, taken en bevoegdheden in het stelsel voldoende mogelijkheden biedt voor het Rijk om vanuit de regierol haar stelselverantwoordelijkheid waar te maken.

¹ Kamerbrief IENW/BSK-2020/95336

Oordeel van de commissie²

De commissie is van oordeel dat het stelsel niet goed functioneert en dat omgevingsdiensten hun rol niet kunnen invullen zoals de bedoeling is. Zij spreekt haar verbazing en verontrusting uit over de prestaties van het VTH-stelsel en ziet als reden vooral de terughoudendheid van het lokaal en provinciaal bestuur om de voorwaarden te creëren waaronder de omgevingsdiensten hun werk optimaal kunnen doen. Dit leidt tot drie soorten schade:

- milieu- en gezondheidsschade
- economische schade
- bestuurlijke schade.

De commissie ziet drie thema's waarop het stelsel verbetering behoeft:

1. *Omgevingsdiensten moeten effectiever en slagvaardiger kunnen opereren.* Iedere omgevingsdienst moet ten minste opgewassen zijn tegen de veelheid van taken die de dienst opgedragen krijgt, ook in de toekomst.
2. *Versterken onafhankelijkheid van de omgevingsdiensten.* Eenheid en voorspelbaarheid in de uitvoering van taken is gewenst met het oog op het level playing field.
3. *Verdeling van rollen, taken en bevoegdheden.* Daarvoor moet de bewindspersoon een adequaat repertoire aan bevoegdheden hebben en de bestaande bevoegdheden (pro)actiever aanwenden.

De commissie adviseert daarbij tien maatregelen verdeeld over deze drie thema's.

Aanbevolen maatregelen en onze reactie

1. Thema versterken effectiviteit en slagvaardigheid omgevingsdiensten

a. Maatregel: De ondergrens voor de omvang van de omgevingsdiensten verhogen

De commissie vindt dat elke omgevingsdienst het basistakenpakket zelf moet kunnen uitvoeren. Dat is niet overal het geval. Er is zelfs een omgevingsdienst met 7 medewerkers. Het gevoel heerst bij de commissie dat een dienst met minder dan 100 fte niet voldoende kennis kan opbouwen, maar de commissie heeft hier geen harde onderbouwing voor. In ieder geval stelt de commissie dat 29 omgevingsdiensten, zoals nu het geval is, te veel is. De commissie adviseert daarom zo snel mogelijk een onderzoek uit te laten voeren naar de benodigde ondergrens van een omgevingsdienst.

Stand van zaken in Zeeland

Op dit moment schatten wij in dat bij de RUD ca. 70 fte³ zich bezig houden met basistaken. Dit is ruim beneden de eerste ingeschatte ondergrens. Maar de commissie ziet ook nieuwe basistaken voor omgevingsdiensten.

Reflectie van GS

Het gaat wat GS betreft bij de ondergrens niet om het aantal diensten of aantal fte maar om de robuustheid/kwaliteit van de omgevingsdiensten, de toekomstbestendigheid. Voor een aantal diensten is maatwerk nodig. Als ondergrens zouden we moeten aansluiten bij het werkgebied van de Veiligheidsregio's mits dit voldoende robuustheid en kwaliteit oplevert. Dat geeft invulling aan onze wens van nabijheid. De schaalgrootte van 6 Brzo omgevingsdiensten in Nederland vinden wij prima. De invulling van andere criteria behoeft nader onderzoek.

Wat kunnen we al oppakken en wat is aan het nieuwe kabinet

De deelnemers van de RUD Zeeland (de gemeenten, het waterschap en de provincie) kunnen er voor kiezen zelf al te zorgen voor een zo groot mogelijk takenpakket van de RUD Zeeland. Laat onverlet dat we nog niet weten welke criteria voor de ondergrens zullen komen uit het onderzoek dat het ministerie uitvoert. Daarom is het belangrijk om als Zeeland mee te praten (via het IPO) bij dit onderzoek. Robuuster maken van de RUD Zeeland kan financiële consequenties hebben.

b. Maatregel: Kwaliteit verbeteren en afstemmen op aard van inrichtingen

De commissie vindt dat de deskundigheid van de omgevingsdiensten meer toekomstvast moet worden. Een van de instrumenten om de kwaliteit van de uitvoering van milieutaken te borgen is nu de

² Kamerstuk 33118-122

³ Schatting is dat RUD uit ca 90 fte bestaat. Dat is inclusief de medewerkers die de plustaken voor de provincie uitvoeren. De Provinciale taken zijn ca 30% van de totale taken van de RUD, daarvan is 75% plustaken. Een afgeleide ruwe schatting is dat 22 fte aan provinciale plustaken werkt en dus 68 aan basistaken.

zogenaamde kwaliteitsverordening. Daarin stelt ieder bevoegde gezag individueel vast aan welk niveau medewerkers en uitvoering van de taken moeten voldoen. Er is een landelijke modelverordening, maar bevoegde gezagen kunnen hiervan afwijken. In plaats daarvan wil de commissie dat er één besluit komt van het bestuur van de omgevingsdienst. Hierin moet staan wat de benodigde kwalitatieve en kwantitatieve bezetting is voor de uitvoering van de basistaken, gebaseerd op de complexiteit van de onder toezicht staande bedrijven. Zo is de omgevingsdienst niet afhankelijk van “wat gemeenten over hebben voor de omgevingsdienst” maar kan ze beschikken over deskundigheid die minimaal op hetzelfde niveau ligt als nodig is voor de onder toezicht staande bedrijven.

Stand van zaken in Zeeland

De provincie Zeeland heeft de genoemde kwaliteitsverordening in 2016 vastgesteld⁴. Inmiddels hebben 10 gemeenten de verordening aangeboden aan GS in het kader van de hoorplicht. GS hebben deze vastgesteld. Deze worden of zijn door de desbetreffende Raden vastgesteld. Het is nog wachten op 3 gemeenten.

Verder hebben de deelnemers van de RUD Zeeland al de benodigde kwalitatieve en kwantitatieve bezetting vastgesteld, namelijk als basis voor P*Q. Hierin zijn de landelijke kwaliteitscriteria meegenomen. PS heeft door het vaststellen van P*Q hiermee ingestemd. P*Q is niet alleen een rekenmethode, maar begint bij een risicoanalyse van de taken. De daarbij behorende inzet van medewerkers is hierdoor al een afgeleide van de complexiteit van de onder toezicht staande bedrijven, zoals de commissie voor zich ziet.

Reflectie van GS

Kwaliteit verbeteren is prima. Wel willen we vasthouden aan de democratische legitimatie (PS/GS bepalen de opdracht, niet het Algemeen Bestuur van de omgevingsdienst). Immers PS heeft inspraak op de begroting van de omgevingsdienst (o.a. over de kwantitatieve bezetting). Kwalitatieve verbetering doen we al door verwijzing naar de landelijke kwaliteitscriteria in de kwaliteitsverordening. Deze kwaliteitscriteria zouden wel meer wettelijk geborgd moeten zijn. De afspraken over kwaliteit en kwantiteit moeten minimaal op provinciaal niveau leiden tot level playing field.

Wat kunnen we al oppakken en wat is aan het nieuwe kabinet

De situatie in Zeeland voldoet al aan het advies van de commissie, behalve aan de precieze uitwerking daarvan, namelijk dat de omgevingsdienst zelf de kwaliteit en kwantiteit vaststelt. Dat doet het Algemeen bestuur inderdaad, maar nadat PS en gemeenteraden een zienswijze hebben ingediend. Deze maatregel betekent een verschuiving van bevoegdheid en daarmee een wetswijziging. Dat is aan het Rijk. De maatregel kan financiële consequenties hebben voor de provincie.

c. Maatregel: Meer prioriteit, capaciteit en inzet voor strafrechtelijke handhaving en vervolging.

De commissie vindt dat strafrechtelijke handhaving verstevigd moet worden. Naast verhoogde inzet op milieuzaken van het OM en de politie met 400 FTE is ook een onderdeel daarvan de inzet van Bijzondere Opsporings Ambtenaren (BOA's) door omgevingsdiensten. Hierin moeten bevoegde gezagen omgevingsdiensten faciliteren.

Stand van zaken in Zeeland

Inzet van strafrechtelijk handhaving is onderdeel van de (landelijke) handhavingsstrategie die door de omgevingsdiensten wordt toegepast. Deze strategie geeft aan wanneer naast bestuursrechtelijke sancties ook strafrechtelijke sancties nodig zijn. Hiervoor worden BOA's ingezet die in dienst zijn van de omgevingsdiensten en is samenwerking nodig met het OM en de politie. Voor de BRZO-taken zet DCMR BOA's in. De RUD heeft wel BOA's maar P*Q voorziet niet in regelmatige inzet daar van.

Reflectie van GS

Wij zijn het eens met de maatregel. De samenwerking tussen bestuurs- en strafrecht moet worden versterkt. Het Rijk moet nu echt actie ondernemen om de beschikbare FTE bij OM en politie te vergroten. Dat is al jaren een punt van aandacht. De inzet van BOA's bij de omgevingsdiensten moet geregeld worden via het basistakenpakket of via de kwaliteitscriteria.

⁴ Verordening kwaliteit vergunningverlening, toezicht en handhaving omgevingsrecht Zeeland 2016

Wat kunnen we al oppakken en wat is aan het nieuwe kabinet

Wat we al oppakken is de betere samenwerking met strafrecht. Dan gaat het over elkaar weten te vinden. Zo initiëren we bijvoorbeeld regelmatig overleg tussen de gedeputeerde en de officier van justitie. Maar ook in Zeeland merken we dat de capaciteit en daarmee de prioriteit van het OM en de politie voor milieuovertredingen onvoldoende is. Het nieuwe kabinet is aan zet om de capaciteit van OM en politie te vergroten.

Verder kunnen de deelnemers de inzet van BOA's bij de RUD Zeeland vergroten. Dat betekent ook dat er meer inspecteurs moeten komen met een BOA bevoegdheid. Deze maatregel heeft voor de provincie Zeeland financiële consequenties.

d. *Maatregel: Hetzelfde basistakenpakket voor elke omgevingsdienst*

De commissie verbaast zich er over dat niet alle bevoegde gezagen hun basistaken hebben ingebracht. Buiten Zeeland gaat dat bijvoorbeeld over grote gemeenten die de bouwtaken zelf blijven doen. De commissie wil voor elke omgevingsdienst hetzelfde basistakenpakket (BTP), en het BTP uitbreiden met een verplichte adviestaak van de omgevingsdiensten op de omgevingsplannen van de gemeenten⁵. Verder wil de commissie dat plustaken alleen bij omgevingsdiensten worden ondergebracht met aparte financiering, bemensing en een bestuursbesluit.

Stand van zaken in Zeeland

De provincie Zeeland heeft recent haar BRZO-taken bij de door de wet voorgeschreven omgevingsdienst, de DCMR, ondergebracht in plaats van bij de RUD en vanaf 1 januari 2021 de bouwtaken bij de RUD en DCMR in plaats van bij gemeenten. Alle deelnemers hebben in 2019 de asbesttaken bij de RUD Zeeland ondergebracht en per 1 januari 2021 hebben de laatste gemeenten dit gedaan voor hun taken op het gebied van bodemmeldingen. Voor zover wij kunnen overzien resteert nu nog de basistaak ketentoezicht⁶, die is in het geheel niet belegd en is dus een extra taak. De deelnemers van de RUD moeten dus samen bekijken hoe deze taak ingevuld gaat worden.

Op dit moment vraagt de provincie zo nodig advies aan de RUD als zij gemeentelijke plannen beoordeelt. Wij vinden het logischer dat gemeenten dat zelf doen. Voor provinciale taken is de RUD betrokken bij het schrijven van de nieuwe provinciale Omgevingsvisie, de Omgevingsverordening en het Milieuprogramma.

Voor wat betreft de plustaken spreken de deelnemers af met de RUD Zeeland wat de taak inhoudt, hoeveel inzet daar voor nodig is en wat de benodigde financiën zijn. Dit legt de RUD Zeeland vast in de jaarplannen van de deelnemers en vertaalt dit naar de begroting. Daarover neemt het bestuur een besluit. Dit is conform het advies van de Commissie Van Aartsen. Wel zien wij dat wanneer de vraag groter wordt op een bestaande plustaat, het budget niet altijd navenant wordt aangepast..

Reflectie van GS

Wij zijn het eens met advies van de commissie over het BTP. Het BTP moet voor elke omgevingsdienst hetzelfde zijn en alle basistaken moeten bij de omgevingsdienst ondergebracht worden. Hierdoor ontstaan robuuste omgevingsdiensten.

De staatssecretaris moet echter wel een rol pakken in het effectueren hiervan. Er moeten consequenties verbonden worden aan het niet inbrengen van deze taken bij de omgevingsdiensten.. Dat kan niet via IBT lopen. Het zou goed zijn als het Rijk meer uitstraalt dat de omgevingsdiensten blijvend zijn. Het basistakenpakket is een middel tot volwassenwording.

Plustaken moeten wel ondergebracht kunnen worden ten behoeve van maatwerk in de regio, natuurlijk met financiering, bemensing en een akkoord van het bestuur van de omgevingsdienst. Daarnaast vinden wij dat een zo groot mogelijke inbreng en uniformiteit van de plustaken de omgevingsdienst ook robuuster kan maken.

Wat kunnen we al oppakken en wat is aan het nieuwe kabinet

Met de komst van de Omgevingswet verandert het BTP waarschijnlijk nog op kleine onderdelen. Wanneer duidelijk is wat deze veranderingen precies inhouden, kunnen de deelnemers van de RUD Zeeland inventariseren wat er nodig is om het BTP volledig onder te brengen bij de RUD Zeeland.

⁵ Gemeentelijke Omgevingsplannen onder de Omgevingswet zijn te vergelijken met de provinciale Omgevingsverordening.

⁶ Ketentoezicht is het op elkaar afgestemde toezicht van één of meer toezichthouders op de naleving, de kwaliteit of de veiligheid van een handeling of zaak, dat zich uitstrekt tot alle partijen die achtereenvolgens betrokken zijn bij deze handeling of zaak.

Verder kunnen de deelnemers, waaronder de provincie, de afspraken in het jaarplan over plustaken jaarlijks beter actualiseren, zodat taak en middelen op elkaar zijn afgestemd. De RUD Zeeland zal afwijkingen van de oorspronkelijke afspraken dan ook goed moeten signaleren.

Een verplichte advisering van de omgevingsdiensten op de omgevingsplannen van de gemeenten betekent een verschuiving van bevoegdheid, vooral bij gemeenten. Daarvoor zal het Rijk wetgeving aan moeten passen.

e. Maatregel: Landelijke normfinanciering in plaats van lokale outputfinanciering

De commissie is in plaats van outputfinanciering voor landelijk normfinanciering gebaseerd op aantal en soort bedrijven waarvoor de omgevingsdienst aan de lat staat en stelt dat alleen in Friesland sprake is van normfinanciering. Verder constateert de commissie dat outputfinanciering zoals nu vaak voorkomt beperkt ruimte geeft voor kennisontwikkeling en innovatie bij de omgevingsdiensten. De commissie zegt ook dat het Rijk moet bijdragen aan de financiering van omgevingsdiensten vanwege het nationale belang.

Stand van zaken in Zeeland

De commissie constateert onterecht dat alleen Friesland normfinanciering voor de omgevingsdienst kent. Ook in Zeeland is dat namelijk geval. De commissie adviseert om een landelijke norm te ontwikkelen op basis van het aantal en de complexiteit van de bedrijven. Dat is precies wat P*Q doet als norm voor de begroting, maar dan alleen voor Zeeland.

Wel herkennen we de constatering van de commissie dat outputfinanciering beperkt ruimte geeft voor kennisontwikkeling en innovatie. Dat is namelijk juist de beleidsruimte die deelnemers hebben wanneer ze zo minimaal mogelijk af willen nemen van de omgevingsdienst.

Dit advies raakt ook aan de discussie die de provincie op dit moment voert met de DCMR over de door DCMR gewenste verhoging van de norm voor WABO toezicht bij BRZO-bedrijven, terwijl die norm landelijk lager ligt. Hierover informeerden wij u op 13 april per brief.

Reflectie van GS

De criteria waarop de financiering gebaseerd zou moeten zijn, moeten nader onderzocht worden. Een kostprijsystematiek met kentallen kan een hulpmiddel zijn.

We zijn voorstander van financiering vanuit het Rijk, maar niet van het Rijk als deelnemer in de gemeenschappelijke regeling. Wie betaalt bepaalt gaat daarom niet op in dit geval. De Rijksfinanciering zou via Provincie- en Gemeentefonds kunnen lopen bijvoorbeeld met een specifieke uitkering.

Wat kunnen we al oppakken en wat is aan het nieuwe kabinet

De verkenning samenwerking milieutaken die de provincie op dit moment uitvoert, gaat ook in op de beperkte ruimte die de RUD Zeeland heeft voor kennisontwikkeling en innovatie. Op basis van dit advies zullen PS en GS moeten bepalen welke ruimte zij hiervoor willen reserveren al dan niet met (een aantal) andere deelnemers.

Landelijk normfinanciering kan een verschuiving betekenen van bevoegdheid van regionaal bevoegd gezag naar Rijk. Het Rijk zal een mogelijke normfinanciering moeten onderzoeken en vastleggen. De maatregel heeft mogelijk financiële consequenties voor de provincie.

f. Maatregel: Verplichting tot informatie-uitwisseling en investeren in kennisontwikkeling en kennisdeling

De commissie vindt dat het systeem dat voor informatie-uitwisseling is opgezet, Inspectieweb, beter benut moet worden. Sommige omgevingsdiensten, maar ook OM en FIOD, zijn nog niet aangesloten op dit systeem en de data zijn slecht van kwaliteit.

Verder vindt de commissie dat Omgevingsdienst.nl en BRZO+ zich meer moeten ontwikkelen als kennisinstituten zodat niet elke omgevingsdienst zelf over alles uitputtende kennis nodig heeft. De commissie verwijst daarbij ook naar de nieuwe opgaven zoals circulaire economie. Daarvoor is een andere denkwijze, houding en andere kennisdeling nodig dan nu het geval is.

Stand van zaken in Zeeland

De RUD is vanaf haar oprichting aangesloten op Inspectieview, dus levert data, maar gebruikt het systeem verder nauwelijks omdat ze alleen haar eigen data terugvindt, wat overeenkomt met wat de commissie constateert. De RUD heeft nu ook de functie van informatiespecialist ingericht die moet zorgen voor een snelle, juiste en gestructureerde informatievoorziening.

Reflectie van GS

Wij vinden het belangrijk dat wordt geïnvesteerd in kennisontwikkeling en –deling om zodoende toekomstbestendig te zijn. Hiervoor is structurele financiering vanuit het Rijk nodig. Immers in de huidige financiële setting is dit onderwerp vaak een sluitpost. Wij vinden dat het Rijk decentrale overheden in staat moet stellen om de informatievoorziening te vergemakkelijken (bijvoorbeeld door aandacht voor de relatie met kennisknooppunten binnen het Veluweberaad en andere ontwikkelingen zoals de Altijd Actuele Digitale Vergunning⁷ en het BOA-registratiesysteem). BRZO+ en Omgevingsdienst.nl kunnen hierin een rol vervullen op inhoud en techniek. Het beleid blijft bij het bevoegde gezag.

Wat kunnen we al oppakken en wat is aan het nieuwe kabinet

Deze maatregel zal landelijk uitgevoerd moeten worden. Daarvoor is het Rijk aan zet voor aansluiting landelijke diensten en OM en FIOD. Maar ook VNG, IPO, Omgevingsdienst.nl en BRZO+ hebben hierin een taak te vervullen. Het Rijk zal financieel moeten investeren.

2. Thema versterken onafhankelijkheid

g. Maatregel: Eén uitvoerings- en handhavingsbeleid, en één uitvoeringsprogramma op basis van één risicoanalyse per regio

De commissie komt tot de conclusie dat bestuursorganen het lastig vinden om tot een gezamenlijk VTH-beleid en uitvoeringsprogramma te komen en is van mening dat daarom de omgevingsdiensten dit beleid en programma moeten opstellen én vaststellen.

Stand van zaken in Zeeland

De conclusie van de commissie wijkt af van de Zeeuwse situatie en van het standpunt van de Zeeuwse bevoegde gezagen. De Zeeuwse bevoegde gezagen hebben namelijk onlangs een gezamenlijk VTH-beleid vastgesteld en hebben opdracht gegeven om dit verder te concretiseren in een gezamenlijk uitvoeringsprogramma, inclusief een herijking van de risicoanalyse die ten grondslag ligt aan P*Q. De provincie heeft hierin een coördinerende rol. Overigens heeft de RUD Zeeland voor elke deelnemer een apart uitvoeringsprogramma, maar dit is wel gebaseerd op de gezamenlijke afspraken in P*Q, aangevuld met specifieke wensen per deelnemer. Verder vinden de Zeeuwse bevoegde gezagen dat beleid bij de bevoegde gezagen hoort en niet bij de omgevingsdienst. Wel zien zij hierin een stevige adviesrol van de omgevingsdienst.

Reflectie van GS

GS is een voorstander van één beleid en één programma per regio. Zo kan minimaal op provinciaal niveau een level playing field worden geborgd (voor in ieder geval de provinciale taken, denk hierbij aan provincies met meerder omgevingsdiensten). Hierin past een provinciale coördinerende rol. Voor wat betreft het VTH-beleid vindt GS dat het bevoegde gezag het beleid vaststelt en niet het bestuur van de omgevingsdienst. PS moeten controle kunnen uitoefenen op GS die het primaat hebben bij het opstellen en het vaststellen van uitvoeringsbeleid.

Wat kunnen we al oppakken en wat is aan het nieuwe kabinet

Zoals hierboven vermeld is dit in Zeeland al opgepakt.

Deze maatregel, het opstellen van beleid en programma door omgevingsdiensten, betekent een verschuiving van bevoegdheid. Dit moet door het Rijk worden vastgelegd in wetgeving.

⁷ De provincie Zeeland neemt deel aan een project van de provincie Zuid-Holland, uitgevoerd door de DCMR. Doel is om de vergunningen (nu nog Brzo) digitaal beschikbaar te krijgen per voorschrift om zo flexibel en altijd actueel te zijn.

h. Maatregel: Versterking van de positie van de directeur door verplicht mandaat en herzien van de benoemingsprocedure

De commissie vindt dat de bevoegde gezagen mandaat moeten geven aan de omgevingsdiensten voor alle beschikkingen in het kader van VTH. In het geval van een dwingend lokaal belang om anders met een handavingszaak om te gaan, zou het formeel bevoegde gezag (B&W of GS) ruimte moeten hebben om af te wijken door een aanwijzing aan de omgevingsdienst, onder gelijktijdig informeren van hun volksvertegenwoordiging. Verder vindt de commissie dat OM en Rijk ook een rol moeten spelen in de benoeming van de directeur van de omgevingsdienst.

Stand van zaken in Zeeland

De RUD Zeeland werkt met eensluitende mandaten van alle deelnemers voor alle basistaken. Deze mandaten geven de RUD Zeeland bevoegdheid voor de finale afhandeling van vergunningen en handhaving. Bij gevoelige zaken overlegt de RUD Zeeland met het bevoegde gezag. Bij wijzigingen van de mandaten werken bevoegde gezagen dit samen met de RUD Zeeland uit. De afspraak binnen de RUD Zeeland is ook dat wanneer het mandaat wordt teruggenomen door een deelnemer dit in het Algemeen bestuur wordt gemeld.

Het Algemeen bestuur van de RUD Zeeland benoemt de directeur, zoals is bepaald in de Gemeenschappelijke Regeling.

Reflectie van GS

Een breed mandaat is goed. Het is ook prima om mandaten meer te standaardiseren t.b.v. uniformiteit zoals in Zeeland al het geval is. Wij vinden dat het bevoegde gezag slechts bij hoge uitzondering een aanwijzing aan onze omgevingsdiensten moet geven om anders te handelen, dan het advies van de omgevingsdienst.

Wij zijn het niet eens met het benoemen van de directeur door het Rijk. Het Rijk is immers geen onderdeel van Gemeenschappelijke Regeling. Desnoods kan Rijk aandachtspunten meegeven aan Algemeen Bestuur t.b.v. sollicitatieprocedure.

Wat kunnen we al oppakken en wat is aan het nieuwe kabinet

As de benoemingsprocedure aangepast moet worden zal dit een wetswijziging inhouden en dat is aan het Rijk.

3. Thema andere verdeling van rollen, taken en bevoegdheden

i. Maatregel: Inrichten van Rijkstoezicht op omgevingsdiensten

De commissie adviseert om ILT⁸ te laten toezien op de kwaliteit van de uitvoering van VTH en om tweejaarlijks een stresstest te laten doen op de omgevingsdiensten. Bij een stresstest staat de vraag centraal of de omgevingsdienst in staat is de opgedragen taak naar behoren uit te voeren, gelet op kwaliteit van de bemensing, de werkwijzen, het feitelijk optreden en de uitkomst daarvan. Hierdoor heeft de bewindspersoon meer mogelijkheden om binnen het stelsel bij te sturen.

Stand van zaken in Zeeland

De provincie Zeeland bevraagt gemeenten binnen haar IBT-rol over de uitvoering van de VTH-taken. De provincie voert geen IBT op de RUD Zeeland uit, omdat IBT gericht is op een bevoegd gezag en omdat de provincie zelf onderdeel is van de Gemeenschappelijke Regeling RUD Zeeland. De kwaliteit van de uitvoering borgen de bevoegde gezagen door de RUD Zeeland op te dragen te voldoen aan de landelijke kwaliteitscriteria.

Reflectie van GS

GS herkennen het toezichtgat dat de commissie hiermee adresseert, namelijk het toezicht op het (kunnen) functioneren van de omgevingsdiensten. GS vinden echter niet dat de ILT dit moet uitvoeren, omdat de ILT dan dubbele petten krijgt (mede toezichthouder en adviseur op majeure risicobedrijven). De provincies stellen voor om een helder systeem van onderlinge visitatie in te voeren, waarin omgevingsdiensten elkaar visiteren en daarover helder en transparant rapporteren.

⁸ Inspectie Leefomgeving en Transport

Wat kunnen we al oppakken en wat is aan het nieuwe kabinet

Deze maatregel betekent een verschuiving van bevoegdheid naar de ILT. Daarvoor zal het Rijk maatregelen moeten nemen. Wanneer gekozen wordt voor een visitatiesysteem zullen de provincies gezamenlijk via het IPO hun inbreng hierop hebben.

j. Maatregel: Advisering en uitvoeringstoets door omgevingsdiensten over omgevingsplannen.

De commissie vindt dat omgevingsdiensten moeten adviseren over milieunormering in omgevingsplannen. De normen moeten regionaal zijn afgestemd of zelfs eensluidend zijn zodat er een level playing field ontstaat.

Voor BRZO-taken kan BRZO+ deze rol op zich nemen.

Stand van zaken in Zeeland

Ons beeld is dat er geen afgestemde normen zijn binnen de provincie, behalve degene die expliciet zijn vastgelegd door de provincie in de Omgevingsverordening of in beleidsregels. Verder is ons beeld dat niet alle gemeenten advies vragen aan de RUD Zeeland over milieunormering. Wel laten de gemeenten hun plannen toetsen door de provincie, die bij twijfel dan advies vraagt bij de RUD Zeeland.

Reflectie van GS

Wij vinden dat gemeenten zelf advies aan de RUD Zeeland moeten vragen in plaats van dat de provincie dat bij twijfel nog moet doen. Wij kunnen ons dus vinden in het voorstel van de commissie. Voor de provincies is het onduidelijk wat precies bedoeld wordt met beoordeling activiteiten Brzo-activiteiten.

Wat kunnen we al oppakken en wat is aan het nieuwe kabinet

Deze maatregel betekent een verschuiving van bevoegdheid vooral bij gemeenten. Het Rijk zal daarvoor wetgeving aan moeten passen.

Wij gaan ervan uit dat bovenstaande toelichting u voldoende verduidelijking, inzicht en informatie heeft gegeven voor een verdere bespreking van dit onderwerp.

Met vriendelijke groet,

Gedeputeerde Staten,

Drs. J.M.M. Polman, voorzitter

A.W. Smit, secretaris

U wordt verzocht om in uw correspondentie steeds het zaaknummer te vermelden.